GEORG GEIB: *ISTORIA UNUI MIC ORAŞ*[*] (VI)

ŞTEFĂNIŢA-MIHAELA UNGUREANU

XIX

Această situaţie[1] s-a menţinut până în iunie 1916, când trupele austriece, în urma luptelor pierdute lângă Nistru şi Prut, au trebuit să se retragă din nou, iar ruşii au înaintat până la Pasul Mestecăniş, la Iacobeni. De această dată, în timpul retragerii, trupele austriece au fost cele care au distrus podul de cale ferată de peste râul Humor.

Pentru Bucovina, şi mai ales pentru oraşul Gura Humorului, cea de-a doua ocupaţie a avut urmări incomparabil mai grele decât prima. În data de 28 iunie 1916, la Păltinoasa (la circa 4 km de Gura Humorului), trupele austriece au opus o rezistenţă acerbă, timp de cinci ore, timp în care ruşii au suferit pierderi masive – în cimitirul orăşenesc şi în curtea bisericii ortodoxe se află îngropaţi peste 200 de soldaţi ruşi. Ca urmare, toată furia inamicilor s-a îndreptat asupra oraşului lipsit de apărare, numeroase construcţii fiind distruse în timpul acestor lupte din cauza exploziilor de grenade şi a focurilor de mitralieră. Comandantul trupelor ruseşti, generalul Keller – de altfel, un locuitor de origine germană din Zona Baltică – a ordonat preotului paroh catolic Morosiewicz ca, în 12 ore, să strângă pentru soldaţi pâine, carne, orz, zahăr ş. a. În caz contrar, atât preotul, cât şi locuitorii oraşului urmau să fie trimişi în Siberia.

Trupele ruseşti invadatoare nu mai erau la fel de disciplinate ca la începutul războiului, nu se mai comportau la fel de demn, deseori chiar cu bunăvoinţă faţă de populaţia suferindă. De această dată ele se transformaseră în hoarde lacome, prădătoare, deja infestate de otrava iudeo-marxistă. Ofiţerii puteau cu greu să mai păstreze o oarecare ordine în rândul trupelor. Aşadar, în 29 iunie, la o zi după intrarea în oraş, hoardele ruşeşti au început să jefuiască magazinele şi au dat foc centrului oraşului. Au dat de înţeles că, de fapt, au vrut să ardă doar casele evreilor. În mod surprinzător, generalul Keller a apărat acest incident josnic, motivând că şi germanii ar fi procedat la fel în provinciile ruseşti. Astfel au ars până la temelii 120 de case din oraş. Centrul oraşului devenise un morman de ruine. Au ars

[*] Text tradus şi îngrijit de: Ştefăniţa-Mihaela Ungureanu.

[1] În martie 1915, instituţiile locale din Gura Humorului şi-au reluat activitatea (n. tr.).

Analele Bucovinei, **XX**, *2* (41), p. – , Bucureşti, 2013

BDD-A32954 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:55 UTC)

complet nu doar casele evreilor, ci şi cele ale creştinilor. Oraşul şi-a revenit din această nenorocire abia mai târziu, după război. Mulţi ani după încheierea păcii s-au mai putut vedea, încă, urmele incendiului.

Ruşii au desfiinţat Consiliul local şi au trecut conducerea treburilor comunităţii, mai întâi, în sarcina germanului Johann Gehl, apoi a românului Emilian Danilevici şi, în cele din urmă, a profesorului de gimnaziu Leon Tokaryk, care, datorită originii sale ruseşti, a putut feri oraşul de alte necazuri. Clădirile publice ale oraşului au fost transformate în spitale şi cazărmi. Profesorii şi elevii Gimnaziului Real din Gura Humorului s-au refugiat, în mare parte, la cel din Viena, unde directorul instituţiei din acea vreme, Franz Olschewski, a ţinut cursuri cu aprobarea autorităţilor. Clădirea gimnaziului [din Gura Humorului – n. tr.] a fost complet devastată. Biblioteca bogată şi colecţiile au fost distruse. Însă cea mai mare pierdere pentru oraş a constituit-o distrugerea registrelor funciare, întocmite începând cu anul 1879 şi salvate în timpul incendiului din 1899.

Din cauza terorii ruseşti, mulţi locuitori s-au refugiat pe căi ascunse, chiar şi după retragerea duşmanilor, în România, care pe atunci încă nu declarase război Monarhiei. Din România, aceşti fugari au putut trece apoi în Ungaria şi în provinciile vestice ale Monarhiei Austro-Ungare.

Paguba provocată de ruşi a fost uriaşă. Pădurile au fost şi ele pustiite fără milă. Din păcate, direct sau pe ascuns, la aceste jafuri participau şi mulţi locuitori. Pe de altă parte, vânatul din marile păduri care mărgineau Gura Humorului a avut enorm de suferit. Înainte de război, pădurile humorene alcătuiau ţinutul cel mai bogat în vânat al Bucovinei. Fondul Religionar Greco-Ortodox a construit aici case de vânătoare şi a angajat numeroşi pădurari. Acum, vânatul a fost ucis cu cruzime, atât de ofiţerii ruşi, cât şi de localnici. Într-o zonă foarte apropiată de gara Ilişeşti, care se afla în mijlocul pădurii, la aproximativ 6 km de Gura Humorului, un singur ofiţer rus a împuşcat într-un timp foarte scurt 48 de cerbi. Nici până astăzi vânatul nu şi-a mai revenit de pe urma acestui măcel îngrozitor. De asemenea, renumiţii păstrăvi roşii din râul Moldova au fost ucişi în mod barbar cu dinamită, bombe şi otravă.

La scurt timp, însă, a urmat cunoscuta destrămare a trupelor ruseşti, şi, după Pacea de la Brest-Litowsk, acestea s-au retras, nu înainte de a fura o mare parte dintre vitele locuitorilor. Mai întâi, oraşul a fost ocupat de o divizie a Regimentului Român de Infanterie Nr. 16 din Fălticeni, condus de colonelul Ioan. Câteva zile mai târziu au intrat în oraş şi trupele austriece.

După retragerea inamicului, a apărut un altul: sărăcia. Alimentele şi alte obiecte de trebuinţă lipseau cu desăvârşire. Din această cauză, preţurile au crescut până la limita imposibilului. În plus, şi soldaţii austrieci se comportau mai degrabă ca nişte duşmani, decât ca prieteni. Gardurile au fost dărâmate, mobila a fost ridicată din locuinţe, nefiind folosită doar local, ci şi expediată, de multe ori, cu trenul. Locuitorii care nu se întorseseră, încă, din refugiu, au suferit pagube şi mai mari. La sfârşitul lui octombrie 1918, Monarhia Austro-Ungară s-a prăbuşit.

BDD-A32954 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:55 UTC)

XX

În primele zile de după căderea Monarhiei Austro-Ungare, câțiva indivizi de rea credință au încercat să jefuiască magazinele şi să perturbe liniştea oraşului, trăgând pe la toate colțurile cu arme rămase de la război. Mulțumită intervenției energice a lui George a lui Precop Netea, cetățean şi consilier local român, în curând aceste vandalisme au fost oprite şi ordinea a fost reinstaurată. Era revigorant şi liniştitor să-l vezi pe acest țăran român, simplu, dar însufleţit de o dorință neclintită de ordine şi dreptate, cum se plimba cu bastonul său gros pe străzile oraşului şi avea grijă ca toate să fie în bună rânduială.

La 10 noiembrie 1918, trupele române conduse de generalul Neculcea, au pătruns în sudul Bucovinei, oraşul Gura Humorului intrând şi el sub ocupație militară. Administrația militară, instalată în oraş sub conducerea maiorului Constantin Climescu, a durat până în iunie 1920.

Se poate afirma că ordinea a fost instaurată imediat în toate sectoarele vieții statale şi economice. Instituțiile şi şcolile şi-au reluat activitatea nestânjenite. Mai departe, trebuie evidențiat faptul că germanii, care reprezentau peste 40% din populația oraşului, au adoptat cu loialitate noua ordine şi au dovedit, în toate situațiile, încredere şi susținere. În declarația de unire, prezentată în decembrie 1918 de Consiliul Popular German din Cernăuți, acest fapt este considerat ca fiind valabil pentru întreaga Bucovină.

Imediat după instalarea administrației militare, Consiliul local a fost dizolvat, administrația orăşenească fiind încredințată amintitului George a lui Precop Netea. Să ne oprim aici pentru a face o scurtă retrospectivă a administrației comunale de la ocuparea aşezării de către trupele austriece, în 1774, până în prezent.

Până în anul 1853, sarcina de administrare a satului de la acea vreme şi jurisdicția civilă le reveneau „judecătorului local" (lat. „judex" – rom. „vornic") şi celor patru „bătrâni", cei mai în vârstă din comunitate. Judecătorul aplana conflictele dintre localnici. În cazurile mai grele erau chemați şi bătrânii. Dacă nu se putea lua o hotărâre de comun acord, cel care decidea era judecătorul. În situații foarte grave, mai ales crime, cazul era judecat de cele trei tribunale publice, de la Cernăuți, Siret şi Suceava.

După desființarea percepțiilor, acestea au fost înlocuite cu birouri districtuale, cărora le-au fost arondate tribunale districtuale şi birouri fiscale. Astfel, şi în Gura Humorului s-au înființat, în anul 1855, un Tribunal şi un Birou Fiscal. Până atunci, judecătorul local era numit, de regulă, pentru un an de zile, de către un împuternicit al Domeniului. Pentru munca depusă, el era scutit de anumite

BDD-A32954 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:55 UTC)

dări. În afară de aceasta, mai avea dreptul la o zi de robotă prestată pentru el de către fiecare locuitor al aşezării.

Unele dintre numele acestor judecători au rămas consemnate până astăzi. În anul 1815, „judex" era un anume Josef Opitz, de meserie „faber", adică fierar; în anul 1816 – Gottfried Schmied, „judex humorensis"; în anul 1818 – Ioannes Ferster, „judecător", iar în anul 1820 – Johann Rump [Ioan Rump], „judecător local".

Din anul 1849 s-a păstrat un contract de vânzare-cumpărare, autentificat nu numai de perceptorul Karl Uhlig, ci şi de doi judecători în acelaşi timp, şi anume: Josef Horwath – „judecător local" şi Dumitru Paşcovici – „vornic". Acesta din urmă şi-a trecut semnătura sub textul contractului, cu litere chirilice. Este posibil ca cei doi judecători să-şi fi exercitat funcţia în acelaşi timp, unul pentru populaţia germană, celălalt pentru populaţia românească. Această situaţie este confirmată şi de faptul că judecătorul german Josef Horwath folosea un sigiliu comunal rotund, pe care este reprezentat un cerb alergând şi care avea inscripţia „Gurahomora – Comunitatea germană", în timp ce celălalt judecător avea tot un sigiliu rotund, pe care era reprezentat un mănunchi de spice cu o seceră, având inscripţia cu litere chirilice „Satul Gurahomora".

După desfiinţarea percepţiilor, în anul 1853 judecătorul a fost ales pentru prima oară de către cetăţeni. Primul judecător ales în acest mod a fost maistrul lăcătuş Josef Kampani, care a ocupat această funcţie până în anul 1863, când se publică noua lege a alegerilor comunale. În acest an este ales în fruntea comunei pălărierul Heinrich Heck, căruia, din 1867 până în 1893, îi urmează din nou Josef Kampani, în timpul căruia s-au petrecut numeroase schimbări şi înnoiri benefice.

În primul rând, amintim înfiinţarea unei păduri comunale, despre care se discutase şi mai înainte. Averea comunei a fost evaluată şi inventariată. În timpul acestui primar s-au înfiinţat: Cimitirul nou, Oficiul comunal, noile şcoli populare (care au ars mai târziu), herghelia, cuptorul de ars ţigla şi hanul comunal.

XXI

În anul 1888 a fost construită linia de cale ferată Dărmăneşti-Câmpulung, prelungită ulterior până la Vatra Dornei şi la graniţa cu Transilvania. Odată cu construirea acestei căi ferate a început, de fapt, dezvoltarea localităţii, care, datorită poziţiei favorabile, între şes şi munte, a devenit curând o zonă de tranzit pentru cele două regiuni.

La construirea căii ferate amintite au participat numeroşi muncitori italieni din Tirolul de Sud (Trient), unii dintre ei stabilindu-se definitiv aici, ocupându-se cu agricultura şi cu lucrări de cioplire în piatră. Astfel se explică prezenţa în zonă a unor familii cu nume italienesc: Gott, Scalzeri, Fassa, Bardelli, Carari. În urma convieţuirii cu localnicii germani şi, mai ales, datorită serviciului religios catolic, aceştia au învăţat şi limba germană. Familiile Kampani şi Ziegelli au venit, însă,

BDD-A32954 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:55 UTC)

mult mai de mult la Gura Humorului. Ei sunt urmaşii soldaţilor din companiile care au staţionat aici până în 1866.

În decembrie 1893 a fost ales primar românul Gavril Paşcovici, director de bancă. În timpul mandatului său s-a acordat o mare atenţie dezvoltării localităţii ca staţiune. În acest scop au fost îmbunătăţite străzile, mai ales cele care duceau spre râu, au fost montate cabine de baie lângă râul Moldova, iar Arinişul, o pădurice minunată de pe malul opus, a fost amenajat pentru plimbări şi relaxare. Cu ajutorul Administraţiei Silvice s-au făcut poteci uşor de străbătut prin frumoasa pădure de brazi şi fagi, până la Vârful Măgura, cel mai înalt pisc din împrejurimile oraşului Gura Humorului, precum şi până la podul de la Izvor. Astfel, localitatea şi-a dobândit renumele de staţiune, iar în verile următoare au început să vină tot mai mulţi turişti în căutare de odihnă. În timpul aceluiaşi mandat se înfiinţează şi Prefectura. Paşcovici a murit în anul 1895.

Succesorul său a fost un fermier german, originar din Sudetengau, pe nume Karl Klostermann. În timpul acestui primar a izbucnit marele incendiu. Eforturile deosebite ale acestuia au făcut ca oraşul să renască, mai frumos decât înainte. Străzile aveau acum trotuare. S-au construit halele orăşeneşti şi s-a început îndiguirea pârâului Humor. Această ultimă măsură avea o importanţă deosebită, deoarece pârâul Humor se umfla deseori în urma ploilor torenţiale şi inunda mai ales partea de nord-vest a oraşului, provocând pagube uriaşe.

Din nefericire, aceste lucrări atât de necesare au fost întrerupte de Primul Război Mondial şi nu au mai fost reluate ulterior. După pensionarea sa (în 1900), bătrânul şi onorabilul ţăran german Karl Klostermann a rămas acelaşi om binevoitor, gata să ajute oricând cu un sfat întru binele comunităţii.

Următorul primar a fost notarul public Valerian Halip. În timpul mandatului său, prin decret imperial, Gura Humorului a fost ridicată la rang de oraş. În cronica localităţii, despre Valerian Halip se spun următoarele: „Acest om energic şi inteligent a reuşit să sporească faima aşezării şi să contribuie imens la modernizarea ei”. Cea mai mare realizare a sa a fost înfiinţarea Băncii de Credit. Datorită unei administrări eficiente, aceasta a devenit prima instituţie de creditare din sudul Bucovinei. În jurul anului 1930, în ciuda crizei de la acea vreme, veniturile au atins suma considerabilă de 20 de milioane lei. Valerian Halip a fost cel care a înfiinţat Şcoala primară românească din Gura Humorului, oferind populaţiei de origine română posibilitatea de a-şi înscrie copiii la cursuri în limba maternă.

După Halip a urmat, de patru ori la rând, din 1905 până în 1919, antreprenorul de construcţii Titus Winzinger. Acest german extrem de onest, care în viaţa privată era un om foarte modest şi simplu, a răsplătit din plin încrederea pe care i-a acordat-o populaţia oraşului.

BDD-A32954 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:55 UTC)

În timpul activităţii sale ca primar s-a construit noua Şcoală de Fete, o clădire cu două etaje care, mai apoi, a fost pusă la dispoziţia Gimnaziului Real. De asemenea, au fost luate toate măsurile pentru ca gimnaziul să poată avea o clădire proprie. Izbucnirea războiului, în anul 1914, a împiedicat, însă, realizarea acestui frumos plan, care nu s-a materializat nici după încetarea conflagraţiei.

Prin achiziţionarea Morii şi a Gaterului Gemenariu, T. Winzinger a asigurat oraşului profituri substanţiale. El a dispus pavarea străzilor, efectuarea lucrărilor de canalizare, construirea abatorului. Tot în timpul mandatului său a fost construită linia de cale ferată forestieră cu ecartament îngust, care trecea de-a lungul văii pârâului Humor, de la Gura Humorului până la Poiana Micului. Prin facilitarea transportării cantităţii uriaşe de lemn din Valea Humorului, această cale ferată a contribuit esenţial la progresul economic al oraşului şi la dezvoltarea industriei lemnului pe plan local.

Din păcate, în timpul războiului, tot ceea ce a însemnat cale ferată (şine, vagoane, locomotive ş.a.m.d.) s-a pierdut, deoarece a fost luat de ruşi. După război, întreaga exploatare forestieră a fost abandonată. Digurile construite au fost, totuşi, de mare folos împotriva deselor inundaţii provocate de pârâul Humor.

Winzinger s-a îngrijit şi de crearea unei unităţi de pompieri, care, sub conducerea îndelungată a maistrului zugrav Eugen Liebich, a devenit o instituţie excelent organizată. Este regretabil că şi aceasta a fost complet neglijată după război.

XXII

În timpul primei ocupaţii ruseşti, T. Winzinger a rămas în oraş. Abia înainte de cea de-a doua ocupaţie a primit ordin să se retragă, împreună cu restul aparatului administrativ local. În perioada de ocupaţie rusească, toate activităţile administrative ale oraşului au fost preluate, mai întâi, de către germanul Josef Gehl (până în octombrie 1916), apoi de românul Emilian Danilevici şi, în cele din urmă, de profesorul de gimnaziu Leon Tokaryk (până la retragerea trupelor ruseşti). Deoarece ştia limba rusă, el a ferit oraşul de multe neplăceri. Locuitorii i-au fost recunoscători, cronica oraşului amintindu-l în cuvinte elogioase. În baza unui anunţ fals, el a fost suspectat de spionaj şi, odată cu retragerea trupelor, a fost luat prizonier de către ruşi, împreună cu alţi cetăţeni din oraş. După ce a petrecut câteva luni prin închisorile din Rusia, a fost eliberat.

După căderea Monarhiei Austro-Ungare, primarul Winzinger a ieşit la pensie, postul său fiind preluat de George a lui Precop Netea, pe care l-am amintit deja. Prin intervenţiile sale energice, uneori punându-şi viaţa în pericol, acesta a protejat localitatea de numeroase distrugeri. Netea a rămas în funcţie până în martie 1920. Succesorii săi au fost: notarul public, dr. Aristarch Gribovschi, agricultorul român Alexandru Netea şi, în fine, Constantin Cosmiuc. Acesta din urmă a fost

BDD-A32954 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:55 UTC)

director de şcoală, apoi deputat şi senator în Parlamentul român, reales de mai multe ori.

Urmaş al unei vechi familii de preoţi români, educat atât în spirit românesc, cât şi german, Constantin Cosmiuc s-a preocupat, în primul rând, de bunăstarea conaţionalilor săi, dar a dovedit un comportament corect şi loial şi faţă de interesele populaţiei germane, bucurându-se de simpatia acesteia. Cosmiuc este şi autorul cronicii oraşului Gura Humorului.

La 1 februarie 1922 s-a înfiinţat un Consiliu local provizoriu, condus de Constantin Ardeleanu, locotenent-major (r.). La 7 martie 1923 au avut loc alegerile pentru primul consiliu local de după război, conform legii administrative austriece, care mai era încă în vigoare. Membrii Consiliului erau 9 români, 9 germani şi 9 evrei. Primar a fost ales Constantin Ardeleanu, până în anul 1936. Activitatea sa a avut câteva întreruperi, când, din raţiuni politice, a fost înlocuit: o dată cu directorul şcolar Aurelian Larionescu şi a doua oară cu Victor Gribovschi.

La 11 februarie 1926 au avut loc noi alegeri locale, de această dată după legea administrativă românească. Consiliul local a fost restrâns, în sensul că din rândul celor trei etnii au fost aleşi doar câte 4 membri.

Constantin Ardeleanu, un om extrem de energic şi cu o viziune modernă, a desfăşurat o activitate bogată şi s-a bucurat de solidaritatea tuturor, mai ales a germanilor, faţă de care a manifestat o prietenie sinceră. În timpul său s-a organizat sistemul pieţelor din oraş, care s-au înfrumuseţat şi extins considerabil. Banca de Credit locală a fost restructurată, fapt ce i-a adus mai multă prosperitate.

De asemenea, în timpul lui Constantin Ardeleanu a fost aplicată Reforma agrară, prin care nu doar românii, ci şi numeroşi agricultori germani au primit pământ. Funcţionari destoinici, indiferent de origine, au primit terenuri pentru case. S-au repavat numeroase străzi, iar prin construirea unei centrale electrice, oraşul a beneficiat de un sistem de iluminat modern. S-au înfiinţat trei burse regale, pentru elevi talentaţi, dar nevoiaşi, şi s-a asigurat asistenţa medicală pentru săraci şi bolnavi. Pădurea a fost amenajată şi administrată după principii moderne, iar în oraş s-a înfiinţat şi o şcoală de ţesătorie.

Ulterior, conducerea chestiunilor administrative a fost preluată de medicul oraşului, dr. Chibici, iar în prezent[2] este primar inspectorul financiar Iacob Paicu.

XXIII

Se poate spune că, prin desfiinţarea Prefecturii şi, mai ales, prin închiderea Liceului de Băieţi, oraşul Gura Gumorului a avut de suferit sub aspect economic şi

[2] Presupunem că este vorba despre 11 iulie 1943, data la care s-a publicat capitolul XX din *Istoria unui mic oraş*, în periodicul „Bukarester Tageblatt”, p. 6 (n. tr.).

BDD-A32954 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:55 UTC)

cultural. Totuşi, datorită poziţiei geografice favorabile, localitatea a rămas în continuare un centru comercial în sudul Bucovinei. Împrejurimile pitoreşti, pădurea din apropiere şi apa rece, limpede a râului Moldova, relieful înalt, precum şi condiţiile bune şi ieftine de cazare şi masă fac din această aşezare una dintre cele mai căutate staţiuni balneare din ţară.

Mulţumită străduinţelor dr. Vasile Grosariu, preşedintele Tribunalului şi al Comisiei balneare, s-au efectuat anumite lucrări, care le permit vizitatorilor să ajungă mai uşor în pădure şi la râu. Au fost amenajate cabine de baie, s-a construit o punte peste râu şi, mai recent, un sanatoriu pentru studenţi, chiar în mijlocul pădurii. Oraşul este potrivit şi ca staţiune de iarnă sau pentru sporturi de iarnă, practicate intens încă de pe vremea când mai exista Şcoala secundară.

Am mai spus anterior că, după Primul Război Mondial, în ciuda schimbării situaţiei politice, relaţiile dintre cele trei naţionalităţi locale erau foarte bune. Germanii din oraş au avut posibilitatea de a se organiza din punct de vedere cultural şi economic. Populaţia germană, cea mai numeroasă – 42% din totalul locuitorilor – era reprezentată astfel: politic – prin filiala locală a Consiliului Popular al Germanilor Bucovineni; cultural – prin filiala locală a fostei Uniuni Creştine Germane, devenită mai târziu Uniunea Culturală Germană din Bucovina, care făcea parte şi din Cercul Congregaţiilor Marianice, cu orientare mai degrabă confesională.

Îndeosebi filiala locală a Uniunii Culturale era cea care desfăşura o intensă activitate culturală şi naţională. Se organizau multe conferinţe şi concerte publice. Serbările solstiţiului, celebrat anual, simbolizau cel mai bine dorinţa de conservare a elementului naţional german în acest colţ îndepărtat de lume. Teatrul german de amatori prezenta diverse piese germane, local sau în oraşele învecinate, unde trăia o populaţie germană numeroasă, cum ar fi Câmpulung, Rădăuţi şi Suceava, contribuind astfel la păstrarea şi consolidarea specificului german.

Întrunirile săptămânale, prilejuri de socializare însoţite de cântece şi prelegeri, însemnau pentru ţăranul, meşteşugarul sau funcţionarul german momente de relaxare şi întărire spirituală. Filiala locală avea grijă şi de comunităţile germane izolate, care aveau o situaţie grea. Periodic, aceste comunităţi erau vizitate şi li se aduceau cărţi şi reviste donate de către germanii din Reich (prin intermediul Uniunii Germanilor din Străinătate). Un grup inimos de studenţi, învăţători şi învăţătoare a organizat cursuri de vară pentru tinerii care neglijaseră învăţământul în limba maternă.

Încă din anul 1929, noul curent, apărut în Reich, a găsit adepţi entuziaşti şi în rândul tineretului german din oraş. *Mein Kampf* era citită pe nerăsuflate, apoi dezbătută aprins şi aclamată în cadrul a numeroase întruniri. La acestea au contribuit în foarte mare măsură studenţii din Reich, care îşi petreceau de multe ori lunile de vară ca oaspeţi ai locuitorilor germani din oraş.

Treptat, meşteşugarul şi ţăranul german s-au apropiat de naţional-socialism, iar în 1940, la îndemnul de strămutare în Reich, niciun german n-a mai rămas. În

BDD-A32954 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:55 UTC)

Gura Humorului de astăzi nu mai există aproape deloc etnici germani. În orice caz, prin strămutarea acestora, oraşul a avut mult de pierdut. Cel mai puternic se simte lipsa meseriaşilor.

Aşezarea şi-a păstrat, totuşi, renumele. Ea se va impune, în continuare, ca centru al industriei lemnului în sudul Bucovinei şi ca o excelentă staţiune balneară.

Crucile de piatră din cimitir vor mai aminti, timp de câteva decenii, de germanii stabiliţi aici odinioară, până când şi ele vor dispărea. Dar sufletul german, care s-a imprimat cumva în peisaj, va dăinui încă multă vreme. Peste o sută de ani, călătorul va simţi, instinctiv, că şi aici au trăit odată germani.

BDD-A32954 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:55 UTC)

GEORG GEIB: *ISTORIA UNUI MIC ORAŞ*[*] (VI)

ŞTEFĂNIȚA-MIHAELA UNGUREANU

Georg Geib: Geschichte einer kleinen Stadt (VI)

(*Zusammenfassung*)

In diesem letzten Teil der Geschichte der Stadt Gura Humora wird es über Folgendes berichtet: die zweite russische Besetzung der Stadt; die von den Russen angerichteten Schaden; die Errichtung der rumänischen Militärverwaltung unter der Leitung des Majors Constantin Climescu, nach dem Zusammenbruch der österreichisch-ungarischen Monarchie; eine Kurzgeschichte der Gemeindeverwaltung von 1775 bis 1943; die Beiträge aller Bürgermeister zur Entwicklung und Modernisierung der Stadt; die Nachkriegszeit und die Umsiedlung der Deutschen aus Gura Humora.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: Gura Humora, die russische Besetzung, rumänische Militärverwaltung, Geschichte der Gemeindeverwaltung, Umsiedlung der Deutschen.

[*] Text tradus şi îngrijit de: Ştefănița-Mihaela Ungureanu.

BDD-A32954 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:55 UTC)